

Tiedotusyksikkö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 80/18
Luxemburgissa 5.6.2018

Tuomio asiassa C-673/16
Relu Adrian Coman ym. v. Inspectoratul General pentru Imigrări ym.

Unionin kansalaisten ja näiden perheenjäsenten oleskeluvapautta koskevissa unionin oikeuden säännöksissä tarkoitettu aviopuolison käsite kattaa samaa sukupuolta olevat aviopuolisot

Vaikka jäsenvaltiot voivat vapaasti hyväksyä tai olla hyväksymättä samaa sukupuolta olevien henkilöiden välisen avioliiton, ne eivät voi rajoittaa unionin kansalaisen oleskeluvapautta kieltäytymällä myöntämästä tämän samaa sukupuolta olevalle aviopuolisolle, joka on kolmannen valtion kansalainen, johdettua oleskeluoikeutta alueellaan

Relu Adrian Coman, joka on Romanian kansalainen, ja Robert Clabourn Hamilton, joka on Yhdysvaltain kansalainen, asuivat neljä vuotta yhdessä Yhdysvalloissa ennen kuin he solmivat avioliiton Brysselissä vuonna 2010. Joulukuussa 2012 Coman ja hänen puolisonsa pyysivät Romanian viranomaisilta, että heille kerrottaisiin menettely ja edellytykset, joilla Hamilton voisi Comanin perheenjäsenenä saada oikeuden oleskella laillisesti Romaniassa yli kolmen kuukauden ajan. Kyseinen pyyntö perustui vapaan liikkuvuuden käyttämistä koskevaan direktiiviin,¹ jonka mukaan kyseistä vapautta käyttäneen unionin kansalaisen aviopuoliso voi muuttaa puolionsa luokse jäsenvaltioon, jossa viimeksi mainittu oleskelee.

Vastauksena kyseiseen pyyntöön Romanian viranomaiset ilmoittivat Comanille ja Hamiltonille, että viimeksi mainitulla oli oikeus vain kolmen kuukauden pituiseen oleskeluun muun muassa siksi, että häntä ei voitu luokitella Romaniassa unionin kansalaisen aviopuolisoksi, koska kyseinen jäsenvaltio ei tunnusta samaa sukupuolta olevien henkilöiden välisiä avioliittoja.

Coman ja Hamilton nostivat tämän jälkeen kanteen Romanian tuomioistuimissa sen toteamiseksi, että kyseessä oli sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä vapaata liikkuvuutta unionissa koskevan oikeuden käyttämisen osalta. Curtea Constituțională (perustuslakituomioistuin, Romania), jonka käsiteltäväksi on saatettu tämän asian yhteydessä esitetty perustuslain vastaisuutta koskeva väite, tiedustelee unionin tuomioistuimelta, kuuluuko Hamilton vapaata liikkuvuuttaan käyttäneen unionin kansalaisen aviopuolison käsitteen soveltamisalaan ja onko hänelle näin ollen myönnettävä pysyvä oleskeluoikeus Romaniassa.

Tänään antamallaan tuomiolla unionin tuomioistuin palauttaa ensinnäkin mieleen, että vapaan liikkuvuuden käyttämistä koskevalla direktiivillä säännellään yksinomaan unionin kansalaisen maahantulon ja oleskelun edellytyksiä muissa kuin siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen hän on, ja että johdettu oleskeluoikeus kolmansien maiden kansalaisille, jotka ovat unionin kansalaisen perheenjäseniä, siinä jäsenvaltiossa, jonka kansalainen unionin kansalainen on, ei siis voi perustua kyseisen direktiivin säännöksiin. Hamiltonin johdettu oikeus oleskella Romaniassa eli jäsenvaltiossa, jonka kansalainen Coman on, ei siis voi perustua kyseiseen direktiiviin. Unionin tuomioistuin palauttaa kuitenkin mieleen, että **tietyissä tapauksissa kolmannen maan kansalaiset, jotka ovat unionin kansalaisen perheenjäseniä ja jotka eivät voi direktiivin säännösten perusteella saada johdettua oleskeluoikeutta jäsenvaltiossa, jonka kansalaisuus kyseisellä unionin kansalaisella on, voivat kuitenkin saada tällaisen oikeuden**

¹ Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77, sekä oikaisu EUVL 2004, L 229, s. 35, ja EUVL 2005, L 197, s. 34).

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 21 artiklan 1 kohdan perusteella (kyseinen määräys antaa suoraan unionin kansalaisille henkilökohtaisen perusoikeuden liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella).

Unionin tuomioistuin jatkaa toteamalla, että kyseisen johdetun oleskeluoikeuden myöntämisen edellytykset eivät saa olla ankarampia kuin edellytykset, joista direktiivissä säädetään tällaisen oleskeluoikeuden myöntämiseksi kolmannen valtion kansalaiselle, joka on sellaisen unionin kansalaisen perheenjäsen, joka on käyttänyt oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen asettautumalla muuhun kuin siihen jäsenvaltioon, jonka kansalainen hän on.

Unionin tuomioistuin toteaa, että vapaan liikkuvuuden käyttämistä koskevan direktiivin yhteydessä aviopuolison käsite, jolla tarkoitetaan henkilöä, joka on avioliitossa toisen henkilön kanssa, on sukupuolineutraali, joten se on omiaan käsittämään asianomaisen unionin kansalaisen samaa sukupuolta olevan aviopuolison. Unionin tuomioistuin täsmentää kuitenkin, että henkilöiden siviilisääty, jonka piiriin avioliittoa koskevat säännöt kuuluvat, on jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluva asia, eikä unionin oikeus vaikuta tähän toimivaltaan, joten jäsenvaltio voivat vapaasti mahdollistaa samaa sukupuolta olevien henkilöiden välisen avioliiton tai olla mahdollistamatta sitä. Se toteaa myös, että unioni kunnioittaa jäsenvaltioidensa kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittisia ja perustuslaillisia perusrakenteita.

Unionin tuomioistuin katsoo kuitenkin, että se, että jäsenvaltio kieltäytyy tunnustamasta silloin, kun kyse on vain siitä, että kolmannen valtion kansalaiselle myönnetään johdettu oleskeluoikeus, tämän kansalaisen avioliittoa, jonka hän on solminut laillisesti samaa sukupuolta olevan unionin kansalaisen, joka on kyseisen jäsenvaltion kansalainen, kanssa toisessa jäsenvaltiossa, on omiaan haittaamaan sitä, miten unionin kansalainen voi käyttää oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella. Tämä vaikuttaisi siten, että liikkumisvapaus vaihtelisi jäsenvaltiosta toiseen samaa sukupuolta olevien henkilöiden välistä avioliittoa koskevien kansallisen oikeuden säännösten mukaan.

Unionin tuomioistuin palauttaa näin ollen mieleen, että henkilöiden vapaan liikkuvuuden rajoitus, joka on riippumaton asianomaisten henkilöiden kansalaisuudesta, voi olla oikeutettu, jos se perustuu yleistä etua koskeviin objektiivisiin syihin ja on oikeassa suhteessa kansallisessa oikeudessa hyväksyttävästi tavoiteltuun päämäärään.

Tämän osalta yleisen järjestyksen käsitettä, johon käsiteltävässä asiassa vedotaan vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden rajoittamisen perusteena, on tulkittava suppeasti siten, etteivät jäsenvaltiot voi kukin yksinään määrittellä kyseisen käsitteen ulottuvuutta ilman unionin toimielinten valvontaa. **Jäsenvaltioiden velvollisuus tunnustaa samaa sukupuolta olevien henkilöiden välinen avioliitto, joka on solmittu toisessa jäsenvaltiossa** tämän valtion oikeuden mukaisesti, **silloin, kun on kyse vain siitä, että kolmannen valtion kansalaiselle myönnetään johdettu oleskeluoikeus**, ei loukkaa ensin mainitun jäsenvaltion avioliittoinstituutiota. Kyseinen velvollisuus ei erityisesti merkitse kyseiselle jäsenvaltiolle velvollisuutta mahdollistaa kansallisessa oikeudessaan avioliittoinstituutio samaa sukupuolta olevien henkilöiden välille. Tällainen tunnustamisvelvollisuus vain sitä varten, että kolmannen valtion kansalaiselle myönnetään johdettu oleskeluoikeus, ei myöskään loukkaa asianomaisen jäsenvaltion kansallista identiteettiä eikä uhkaa sen yleistä järjestystä.

Unionin tuomioistuin palauttaa lopuksi mieleen, että kansallinen toimenpide, joka on omiaan rajoittamaan henkilöiden vapaan liikkuvuuden käyttämistä, voi olla oikeutettu vain silloin, kun tällainen toimenpide on Euroopan unionin perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien mukainen. Koska perusoikeus yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen taataan perusoikeuskirjan 7 artiklassa, unionin tuomioistuin toteaa, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee niin ikään, että homoseksuaalinen parisuhde on omiaan kuulumaan yksityiselämän käsitteen ja perhe-elämän käsitteen soveltamisalaan samalla tavalla kuin vastakkaista sukupuolta olevien henkilöiden parisuhde.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106